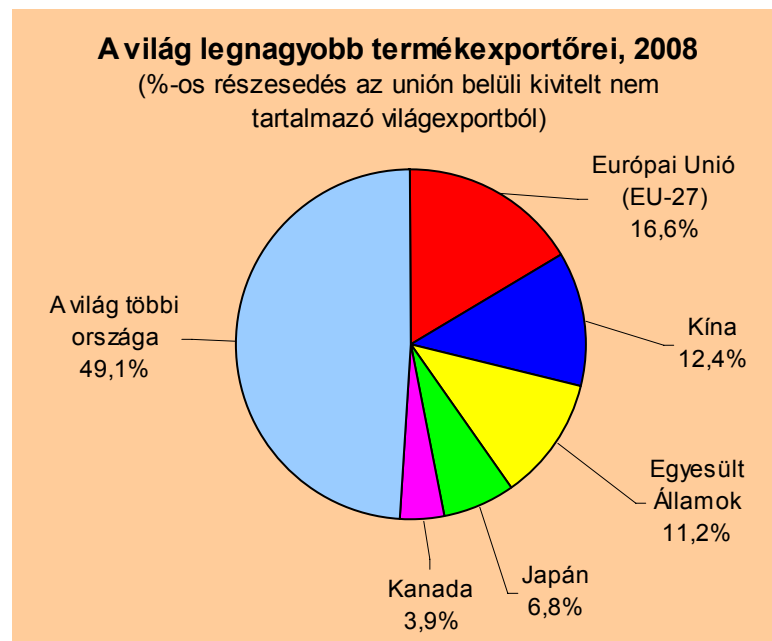


Külkereskedelem

A külkereskedelem létjogosultságát a komparatív előnyökön alapuló nemzetközi munkamegosztás igazolja, vagyis az, hogy bizonyos javak előállítására egyes országok alkalmasabbak, mint mások. A részben exportra történő termelés elősegíti, hogy a termelők nagyobb mennyiségű árut gyártsanak, amely révén csökkenhet a termékek ára. A nemzetközi kereskedelem további előnye, hogy a behozatal révén növekszik a választék a belföldi piacon. Ez a jelenség nagyobb versenyre kényszeríti a belföldi termelőket, ami végső soron szintén az árak mérséklődéséhez vezet.



A külkereskedelmi mérleg egy adott időszak során az országból kivitt és behozott áruk értékének különbségét számszerűsíti. Pozitív értéke azt jelenti, hogy az adott országban több terméket állítottak elő, mint amennyit elfogyasztottak és felhalmoztak, s a többletet külföldön értékesítették. Amennyiben a behozatal értéke meghaladja a kivitelét, akkor a belföldi fogyasztás és megtakarítás együttes összege magasabb, mint a termelés, s a többletszükségletet külföldről fedezték. Fontos szem előtt tartani, hogy a külkereskedelmi mérleg a tényleges árumozgás alapján áll elő, míg a folyó fizetési mérleg egyik legfontosabb részmérlegét jelentő, a külkereskedelmi mérlegből levezetett árumérleg a termékmozgáshoz kapcsolódó pénzmozgást számszerűsíti.

Ebbe a témakörbe tartozó fogalom a cserearány is. A cserearány a kivitel és a behozatal átváltozásának egymáshoz viszonyított arányát fejezi ki. Amennyiben az exportárak nagyobb mértékben csökkennek, vagy kisebb mértékben nőnek, mint az importárak, akkor a cserearány romlik. Az árány kedvezőtlen változását a volumenfolyamatok képesek mérsékelni, azaz a kivitel mennyiségének növelése, nagyobb mértékű növekedése révén elérhető, hogy a mérleg ne romoljon. Abban az esetben viszont, ha az exportárak alakulnak kedvezőbben, akkor a cserearány javul. Ilyenkor kevesebb termék külpiaci értékesítése is elegendő ahhoz, hogy a külkereskedelmi mérleg ne váljon kedvezőtlenebbé.

Külkereskedelem alatt hagyományosan a termékek kereskedelmét értjük, de az utóbbi egy-két évtizedben a szolgáltatások nemzetközi forgalma is jelentősen növekedett. A termékek és szolgáltatások külkereskedelme közötti legfontosabb különbség, hogy a szolgáltatások nem raktározhatók, szállíthatók, oszthatók, elfogyasztásukhoz legtöbbször a szolgáltatónak és a szolgáltatást igénybe vevőnek találkozniuk szükséges. Az ismertetés további részében csak a termékek külkereskedelmi forgalmára vonatkozó adatokkal foglalkozunk.

A külkereskedelem-statisztika nemcsak a fizetési mérleg, hanem a nemzeti számlák (GDP) összeállításához is szolgáltat adatokat, így a termék- és szolgáltatás-külkereskedelem együttes kivitelére (kód: P6), behozatalára (P7) és az egyenlegre (B11) vonatkozó adatok egyaránt elérhetőek a nemzeti számlák megfelelő adatköreiben.

➤ **Ismertető a rendelkezésre álló adatokról**

Az Európai Unió külkereskedelme az extra-EU és az intra-EU forgalmat is magában foglalja. Az extra-EU, azaz „Európai Unión kívüli” forgalom egy uniós tagállam és egy nem uniós ország közötti termékforgalom nagyságát méri, míg az intra-EU (Európai Unión belüli) forgalom két tagállam között megvalósuló forgalmat számszerűsíti. Az adatok forrása az extra forgalomra a vámbizonylatok, az intra forgalomra pedig az intrastat adatgyűjtés. Az uniós tagállamok közötti kivitelre a „kiszállítás”, míg a behozatalra a „beérkezés” kifejezések használatosak. Az „export/kivitel”, valamint az „import/behozatal” szavakat a közösségen kívüli forgalomra, valamint a teljes (extra+intra) forgalomra egyaránt használják.

A forgalom értéke euróban, a mennyisége 100 kg-ban, illetve kiegészítő mennyiségben (pl. darab, pár, méter, négyzetméter, köbméter, hektoliter, kWh, karát, terajoule) áll rendelkezésre.

Az adatok havi és éves bontásban kerülnek közzétételre. Az adatokat a tárgyhónapot követő tizedik héten publikálják.

Az adatok a [statisztikai adatbázisból](#) kérdezhetőek le.

Az adatokat a tagállamokra, az euróövezetre, és az Európai Unióra állítják elő. Bizonyos adatok Izlandra, Norvégiára, Svájcra is elérhetőek az EFTA tagállamokra vonatkozó „EFTA Trade since 1995 By SITC” nevű adatkörben, valamint Horvátországra, Macedóniára és Törökországra az „International trade of candidate countries” nevű adatkörben. Az adatkörök egyszerűen elérhetőek, ha behívjuk a [statisztikai adatbázist](#), majd az adatkör nevét begépeljük a „Search in tree” keresősorba.

Aki termékszintű adatokra kíváncsi, annak az „EU27 Trade since 1995 by CN8” adatkört érdemes kikerestetnie a „Search in tree” keresőmotor által. Ugyanez az adatkör megtalálható a [Comext lekérdezőszoftver](#) felületén is.

Aggregált adatok letöltése érdekében az „EU27 Trade Since 1995 By SITC” nevű adatkör használatát javasoljuk, amely adatkör a Comextben is rendelkezésre áll.

Számos adat eléréséhez nem szükséges lekérdezést végrehajtani, hanem azok az ún. [kész táblákban](#) is rendelkezésre állnak.

➤ **Részletes módszertan**

Magyar módszertan:

[Módszertani dokumentáció / szakstatisztikák – Külkereskedelem](#)

[Módszertani dokumentáció / szakstatisztikák – Külkereskedelmi árak](#)

Közösségi módszertan:

[External trade aggregated data](#)

A nemzeti és közösségi módszertan közötti különbségeket is magyarázó felhasználói kézikönyv: [Statistics on the trading of goods – User guide](#)

[Quality Report on International Trade Statistics, 2008](#)

Nemzetközi módszertan:

[Az ENSZ módszertani kézikönyve](#)

➤ **Osztályozások**

Termékosztályozások

A részletes külkereskedelem-statisztikai adatokat a nyolc számjegyű, rendszeres éves felülvizsgálatnak alávetett Kombinált Nomenklatúra (CN) alapján közlik, amely az első hat számjegyet tekintve megegyezik a Harmonizált Áruleíró és Kódrendszerrel (HS).

[A Kombinált nomenklatúra magyar nyelven, a KSH oldaláról](#)

[Termékosztályozások \(CN, HS, SITC, NST/R\) az Eurostat honlapjáról](#)

[BEC nomenklatúra](#)

Országómenklatúra

[Országómenklatúra a KSH honlapjáról](#)

[Országómenklatúra az Eurostat honlapjáról](#)

➤ **Kiadványok**

[Az Európai Unió Külkereskedelem-statisztikai Évkönyve, 1958–2008](#)

[Európa számokban – Eurostat évkönyv, 2010, Külkereskedelem fejezet](#)

[Európa számokban – Eurostat évkönyv, 2010, Külkereskedelem fejezet tábláinak és ábráinak adatai Excel állományban](#)

[Ismerető a COMEXT-DVD-ről](#)

[Statistics Explained – External trade](#)

[EU-27 trade with South Africa fell sharply in 2009 – Issue number 42/2010](#)

[Considerable drop in goods trade with Latin America between 2008 and 2009 — EU trade deficit halved – Issue number 35/2010](#)

[Extra EU 27 trade falls by 20 per cent in 2009 – Issue number 28/2010](#)

[EU 27 exports have little impact on trade deficit with Brazil as imports continue their six year climb – Issue number 17/2010](#)

[EU-27 imports of telecom products increased by 61% over 2000 – 2008 - Issue number 103/2009](#)

➤ **Külső adatforrások**

[Kereskedelmi Világszervezet](#)

[ENSZ Comtrade](#)

[ENSZ Kereskedelmi és Fejlesztési Konferencia – UNCTAD](#)

[Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet – OECD](#)

[Nemzetközi Valutaalap – IMF](#)

[Világbank](#)

[Az Európai Bizottság Adózás- és Vámunióügyi Főigazgatósága](#)

[Az Adózás- és Vámunióügyi Főigazgatóság adatszolgáltató rendszerének adatbázisai](#)

[Vámügyi Világszervezet – WCO](#)